

**R. P. Georgii de Rhodes Avenionensis S. J. disputationum
theologiae scholasticae tomus ...**

Rhodes, Georges de

Lugduni, 1661

Sectio II. Qualis sit vnitas & distinctio peccatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81987](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81987)

tuum à malitia formali actuum, quod malitia formalis actuum est immediata disconuenientia cum natura rationali, per modum actus secundi: malitia verò habituum est disconuenientia solum mediata per modum actus primi: Id est quia est principium inclinans ad actum secundum malum quando ille fit libere, cum actuali aduertentia.

Deinde malitia quæ est in habitu, non est aliquid intrinsecum, & essentialiter habitui malo, sed est pura connotatio separabilis ab entitate habitus prorsus immutata ut dixi de actu qui fieri potest de bono malus; quod multo magis verum est de habitu, qui etiam non concurret ad formalem malitiam sed ad physicam duntaxat entitatem actus. Cum actus non sit malus prout est ab habitu, qui eodem modo concurret quando actus est liber, & quando sit sine vlla libertate.

Conclusio
bimem-
bris.

Tertium corollarium est, quod quamuis habitus vitiosus prout formaliter vitiosus est nullo modo infundi possit à Deo: potest tamen tota entitas physica vitiosi habitus infundi à Deo solo.

Prima pars euidens est, quia sicut actus non potest esse vitiosus prout est à Deo, ita nec habitus, nam habitus non habet quod sit malus nisi quatenus inclinatur ad malum, ergo si actus esse non potest malum quatenus est à Deo, ita nec habitus.

Secundam partem docent multi cum Vasque disp. 90. c. 4. Moncao d. 12. c. 3. Henrique 1. de fine hominis c. 5. litt. L. Angesto c. 14. Moratium, & pluribus aliis apud Salam disp. 2. sect. 3. contra Victoriam in relectione de homicidio, Suarez disp. 44. Metaph. sect. 9. Becanum tract. 1. q. 2.

Ratio
prima.

Ratio tamen est, quia primò, ille habitus in se nullo modo habet rationem culpæ, neque inclinatur in culpam ut culpa est, ergo Deus infundens entitatem illius habitus, non erit vlla ratione author culpæ, magis quam quando concurret ad materiale peccati, neque dicitur inducere ad peccatum. Secundo est omnimoda paritas inter appetitum sensitivum, & habitum vitiosum: nam appetitus non minus inclinatur ad bonum delectabile rationi consonum, quam habitus malus, sed potuit dari nobis à Deo appetitus, ergo infundi etiam posset habitus.

Soluntur
obiectiones.

Dices primò, si Deus producat habitum vitiosum, inclinabit voluntatem ad materiale peccati in ijs circumstantijs in quibus malitia formalis est ab eo inseparabilis, sed hoc est impossibile, qui enim prædeterminat ad id quod est inseparabile à malitia, determinat ad malitiam.

Resp. eodem argumento probari posse quod Deus non potuit infundere nobis appetitum sensitivum. Nego igitur quod si Deus infunderet entitatem physicam habitus vitiosi, proximè ac per se inclinaret ad aliquid quod est inseparabile in ijs circumstantijs à malitia formali, nam inclinaret solum per accidens & remotè, ita ut voluntas reluctari possit. Qui proximè ac per se inclinatur ad id quod est inseparabile à malitia, ita ut voluntas non possit resistere, ille inclinatur ad malitiam: qui autem remotè duntaxat & per accidens inclinatur ita ut voluntas resistere possit, non inclinatur ad malitiam.

Dices secundò, Deus me reuerà induceret ad peccatum si suaderet mihi ut mentirer, sed si habitum malum infunderet suaderet mihi & inclinaret ad actum malum, ergo induceret hominem ad peccatum.

Resp. esse impossibile ut Deus suadeat alicui actum malum v. g. mendacium quia tunc testaretur se desiderare ut mentirer: si autem infunderet habitum malum non ostendit se desiderare, ut peccem.

Dices tertio, poterit ergo similiter Deus infundere intellectui habitum erroris aut etiam actuale er-

rorem, & sic mentiretur Deus. Imò posset etiam infundere voluntati actum odij Dei.

Resp. posse infundi à Deo habitum erroris, aut etiam errorem si potest à Deo solo produci actus vitalis, neque propterea mentietur neque per se author erit falsi, quia non testificabitur falsum, sed tantum faciet veram representationem falsi ut rectè docent Vasques & Moncaus citatis locis. De actu odij Dei eadem ratio est, cuius fateor infundi posse à Deo entitatem physicam.

SECTIO II.

Qualis sit unitas & distinctio peccatorum.

S. Thom. q. 72.

Dixi quid sit peccatum, nunc ad quidditatem etiam eius pertinet, quotuplex illud sit, primò specificè, secundò numericè, tertio quamnam sint generales diuisiones peccati: quorum omnium utilitas latissimè patet, præsertim propter confessiones, in quibus tenemur exponere speciem & numerum peccatorum.

S. I.

Qualis sit unitas aut distinctio specifica peccatorum.

Constat ex dictis superiori disputatione, quod malitia moralis in actu voluntatis causatur ab obiecto, circumstantijs, & fine, quod non est aliud quam actum in genere moris sumere speciem ab obiecto, circumstantijs, & fine. Difficultas ergo est, quandonam habeat peccatum ut ex obiecto, circumstantijs, & fine sit eiusdem speciei cum alio vel diuersæ, & quibus notis id possit dignosci.

Status
questio-
nis.

Ratio verò dubitandi est primò, quia non potest diuersitas specifica peccatorum sumi ab obiectis, vel enim illa peteretur ab obiecto materiali, vel ab obiecto formali, non primò, quia nunquam ab obiecto materiali petitur specificatio: non secundum, quia obiectum formale est id quod mouet appetitum, sed malum ut sic non mouet appetitum, ergo malum ut sic nunquam est obiectum formale, sed solum malum potest specificare actum in ratione mali, ergo id quod specificat actum, nunquam est ipsum obiectum formale.

Secunda

Secundò, neque potest illa specificatio desumi ex circumstantijs, quandiu illæ non sunt nisi circumstantiæ, sed quando transeunt in obiectum, ergo ab obiecto solo specificatio sumi debet. Deinde si à circumstantijs petitur specificatio vel necesse est ut illæ sint expressè volitæ, vel sufficit quod indirectè ac interpretatiuè volitæ sint: Si primum, ergo qui occidit sacerdotem non committit duplex specie peccatum, nisi occidat eum ex odio sacerdotij: quod idem verum erit de illo qui committit peccatum adulterij: Si secundum ergo scandalum, inuidia, odium erunt speciè diuersa peccata, quamuis non sint expressè volita.

Tertia

Tertio, neque petitur illa specificatio ex diuersis præceptis quia vsura quamuis prohibita sit lege diuinâ & humanâ vnicum tamen peccatum est, qui violat quadragesimale ieiunium sibi à superiore imperatum, vnius peccati reus est. Idem dico de diuersis; nam homicidium & furtum opponuntur eidem iustitiæ, & tamen speciè diuersa peccata sunt: Imò eidem virtuti semper opponuntur duo vitia extrema speciè diuersa, liberalitati v. g. opponuntur prodigalitas & auaritia: Imò si aliquis voueret castitatem ex solius castitatis motiuo, non committeret nisi vnum peccatum quando illam violaret, quia illa violatio non nisi vni virtuti opponeretur.

Dico

Prima
conclusio.

Dico primum, vnitas & distinctio specifica peccatorum nihil est aliud quam eorum oppositio cum eadem, vel cum diuersa virtute: adeo vt peccata tunc sint eiusdem speciei, quando eidem opponuntur virtuti eodem modo: tunc sint diuersae speciei quoties diuersis opponuntur virtutibus, vel eidem virtuti diuerso modo. Ita docent communiter Theologi omnes cum S. Thoma hic & quaest. 18.

Probatio
conclusio-
nis.

Ratio est quia per illud constituitur peccatum in diuersa specie per quod habet disconuenientiam cum ratione ac natura rationali specie diuersam, malitia enim est disconuenientia, sed si disconuenientia cum naturali sit specie diuersa, oppositio etiam erit specie diuersa cum virtute, ergo per oppositionem specie diuersam cum virtute constituitur peccatum specie diuersum. Minor est euidens quia virtus nihil est aliud quam conuenientia cum recta ratione, si ergo peccata vel opponantur diuersis virtutibus, vt sacrilegium & fornicatio, vel eidem virtuti diuerso modo, vt simonia, & perurium: detractio & furtum, habebunt disconuenientiam specie diuersam cum recta ratione. Aliquando peccata repugnant eidem virtuti eodem modo vt duo furti, aliquando repugnant eidem virtuti diuerso modo, quando scilicet potest procliuus esse ad vnum, quin procliuus sit ad aliud, potest v.g. esse aliquis procliuus ad furtum, quin sit procliuus ad homicidium, potest esse procliuus ad simoniam, quin sit procliuus ad perurium, ideò non est dubium, quin illa sint peccata specie diuersa, non propter oppositionem cum diuersa virtute, sed propter oppositionem specie diuersam cum eadem virtute. Ex quibus

Sequitur quod violatio ieiunij ad quod obligaris ex Praecepto Ecclesiae, & ex voto, duplex peccatum est, cum opponatur virtuti temperantiae, ad quam Ecclesia te obligat & virtuti religionis ad quam te obligat votum: imò si votum illud fuerit iuratum, triplex erit peccatum vt bene obseruat Henriques l. 5. c. 6. quia qui votum iuratum transgreditur duplex committit peccatum, cum iuramentum & votum respiciant virtutem religionis diuerso modo, votum vt fides seruetur Deo data, iuramentum ne Deus inuocetur vt testis falsi: similiter in quadagesima, qui soluit ieiunium, & manducat carnes, duplex committit peccatum, quia dupliciter opponitur virtuti temperantiae, quae duplicem imperat carnis macerationem ex Praecepto Ecclesiae, & abstinendo à secunda comestione, & abstinendo à certo genere ciborum, vt rectè docet Sanchez l. 9. de matrim. d. 15. n. 5. & 6.

Solutio
primae du-
bitationis.

Ad primam Respondi iam olim obiectionem formalem in genere moris, illud dici quod cognoscitur, & mouet interpretatiue voluntatem, non requiri autem quod directè moueat.

Ad secundam, constat etiam ex dictis quarta disputatione, duo esse de circumstantiis in quibus Doctores omnes conueniunt. Primum est quasdam esse circumstantias quae nouam afferunt speciem peccati, quia ex se specialem oppositionem habent cum noua virtute, & has non esse purè circumstantias, sed moraliter habere rationem obiecti, quamuis physice considerando actum non sint nisi circumstantiae. Deinde constat circumstantias illas aliquando addere nouam speciem malitiam, quamuis indirectè solum & interpretatiue intenduntur, vt si occidis Clericum duplex committis specie peccatum, etiamsi eum non occidas in odium religionis, aliquando non addere notum specie peccatum, nisi expressè ac directè intendatur ab eo qui peccat, quia specialis malitia aliquorum circumstantiarum in eo consistit quod directè intendatur ab eo qui peccat. Huiusmodi sunt,

Tom. I.

vt dixi, circumstantiae ingratitude, & inobedientiae vt ibi probabam. Similiter vt committas speciale peccatum odij contra Deum & Proximum, oportet vt velis malum Dei, & Proximi quatenus malum est Dei vel Proximi: neque sufficit voluntarium interpretatiuum, alioqui quodlibet peccatum mortale, odium esset in Deum, quia Deus in quolibet peccato contemnitur, & quodlibet peccatum iniustitiae odium esset proximi cui damnum infertur. Speciale igitur odiū consistit duntaxat in eo quod velis alicui malum ex eius displicentia. Idem dico de peccato inuidiae, quod nunquam committitur, nisi quis doleat de bono Proximi expressè, quatenus illud minuit bonum proprium. Idem etiam assero de peccato inobedientiae contra superiorem quod non est formalis inobedientia nisi expressè violes Praeceptum ex intentione directa non obediendi. Eodem modo ratiocinantur quamplurimi de circumstantia scandalij, & de circumstantiis delectationis morosae quod vtrumque quaestione tertia commodius explicabitur. Denique addo votum semper pertinere ad virtutem religionis, ideò si violas votum rei alicuius aliunde imperatae, verbi gratia castitatem, duo semper committis peccata, quamuis ex solo castitatis amore voueris, quia votum semper pertinet ad virtutem religionis.

Ad secundam Resp. diuersitatem specificam peccatorum non peti ex sola distinctione materiali peccatorum, sed duntaxat ex formali eorum diuersitate, vt rectè probat argumentum, & latè demonstrant Sanchez l. 9. de matrimonio d. 15. Vasques d. 89. c. 1. Salas, Tannerus, & alij. Praecepta materialiter solum diuersa sunt quae idem praecipunt intuitu eiusdem virtutis, vt cum Ecclesia & superior eadem tibi die praecipunt ieiunium, cum teneris audire sacrum die dominica, in quam incidit festum alicuius Sancti: Lex naturalis & lex positua prohibent furtum & vfuram: lex diuina & humana imperant confessionem quoties enim violatur vnicum est peccatum specie ac numero, etiamsi violetur obedientia debita Deo & Ecclesiae, quia idem praecipitur intuitu eiusdem virtutis. Neque obstat quod sicut reuerentia Deo debita specie differt à reuerentia debita homini, sic etiam videtur quod specie differt obedientia Deo debita ab obedientia debita homini. Non obstat (inquam) quia ideò non differt specie obedientia debita Deo ab obedientia debita homini, quod intuitu eiusdem auctoritatis diuinæ, idem vtraque obedientia praecipit, obedio enim superiori quatenus tenenti locum Dei, vnde diuinam semper auctoritatem respicit obedientia homini debita, alioqui specie differt ab obedientia debita Deo: reuerentia verò debita Deo specie differt à reuerentia debita homini, quia vna respicit excellentiam diuinam, altera excellentiam creatam. Religiosus qui vouit obedientiam, si non obedit superiori, non committit peccatum nisi vnicum, quia non tenetur obedire nisi ratione voti: aliud esset si vouisses obedire verbi gratia Pontifici, cui etiam secluso voto teneris obedire, tunc enim duplex sine dubio fieret peccatum, si non obediretur Pontifici. Maneat igitur quod quoties non interuenit diuersitas nisi materialis in Praeceptis non est multiplex specie aut numero peccatum. Praecepta verò formaliter diuersa sunt quae vel praecipiant res diuersas specie: vel idem, intuitu diuersarum virtutum: verbi gratia homicidium Sacerdotis duplex est specie peccatum, quia repugnat Praecepto non occidendi quod pertinet ad virtutem iustitiae, & Praecepto reuerentiae debita sacris personis quod pertinet ad religionem. Religiosus cui praecipitur in virtute obedientiae,

Solutio
secundae
dubitatio-
nis.

Ddd

opus

opus virtutis aliunde imperatum, committit non obediendo duplex specie peccatum, quia violat votum, & virtutem aliam quâ talis actus præcipitur vt optimè docent Valsques *disputat. 95. cap. 3. Salas disput. 3. section. 2. num. 16. De Lugo de penitentia disput. 16. num. 171. Villalobos, Castro Palao*, quibus consentiunt ex parte Sanches *lib. 4. in decalogum cap. 11. num. 25. Suares tom. 3. de religione l. 10. cap. 6.* Ignorantia verò peccantis non facit vt peccatum sit diuersum specie, nec consuetudo, nec virginitas.

Instabis, nouum Præceptum superioris facit rem esse nouo titulo malam, ergo nouum facit peccatum, prior enim malitia non impedit posteriorem, sed neque apparet, quomodo posterior malitia faciat vnum cum alia priori, deinde si violas Præcepta duorum superiorum duas contemnis personas, ergo peccas dupliciter.

Respondeo concedendo quod Præceptum nouum facit rem esse nouo titulo malam eadem numero & specie malitia, quia illa Præcepta non faciunt obligationem nisi vnâ, idèd vna est malitia maior, non autem duæ, verum quod tunc contemnuntur duæ personæ non formaliter sed interpretatiuè tantum, idèd duplex non est peccatum quia non contemnuntur nisi vt imponunt obligationem rei eiusdem.

S. I I.

Qualis sit distinctio, & vnitas numerica peccatorum.

Scitus
questionis

Quoties peccata sunt specie plura, non est dubium, quin plura sint etiam numero: Difficultas igitur tantum est, quomodo peccata quæ non sunt specie diuersa, sint plura numericè: hic enim numerus quem in confessione aperire necesse est, difficile intelligitur quando vnica tantum est species.

Prima
ratio dubi-
tandi.

Ratio enim dubitandi est primò, quia illa distinctio numerica peccatorum sumi non potest ex multitudine obiectorum, alioqui toties peccata essent numero distincta, quoties eadem actio terminatur ad multa obiecta, consequens est absurdum, ergo à multitudine obiectorum non petitur pluralitas numerica peccatorum.

Minor multis exemplis probari potest, Sacerdos turpia loquitur coram magna multitudine hominum quorum nescit numerum, ille vnicum committit peccatum scandali, cum enim nesciat numerum eorum quorum causat ruinam, quæro quot committat peccata: ergo similiter vnicum committet peccatum, si videat esse quatuor homines quibus scandalum hoc infert. Eadem illius est ratio qui plures homines vnico actu confoderet siue sciret illorum numerum, siue ignoraret, vnum enim ille committeret homicidium: etiam si verbi gratia incenderet templum quod plenum videret esse hominibus, quorum ignoraret numerum: similiter si aliquis initio quadragesimæ decernat non ieiunare, ille non committit tunc quadraginta numero peccata, quamuis decernat violare quadraginta ieiunia. Imò nec peccaret nisi semel qui diceret, se nolle ieiunare tota vita, etiam si viueret centum annis, similiter qui vno actu malediceret familiæ alicui numerosissimæ; qui eodem verbo blasphemaret de duodecim Apostolis, vel etiam de omnibus Sanctis: qui eodem actu expilaret ararium conflatum ex multorum depositis: qui plures simul reos ab ecclesia extraheret; qui cum pluribus excommunicatis denunciaret simul conuersaretur.

Secundò, si ex multitudine actionum petitur multitudo peccatorum, toties erunt plura numero, quoties sunt actiones numero plures, sed sapissimè vnum est peccatum quamuis actiones sint numero plures, quod probatur clarè. Si enim per tres aut quatuor horas hæreat aliquis in cogitatione rei turpis habéatque vt fieri solet plures interruptiones, tunc vnum tantum erit numero peccatum, & tamen plures erunt actiones physicè, si autem dixeris illas esse plures actiones physicè, sed vnica moraliter, restat explicandum quid exigatur ad vnitatem moralem actionum quæ sunt physicè plures. Præterea si quis suscepta voluntate interficiendi hostem, emat gladium, domo egrediatur, varias capiet occasiones ad perpetrandum homicidium, non facit nisi peccatum homicidij, neque tenetur illas omnes actiones exponere in confessione. Similiter qui commisit fornicationem etiam si multos habuerit prius tactus & oscula, non tenetur tamen dicere nisi vnica fornicationem: ergo pluralitas actionum non sufficit ad pluralitatem peccatorum. Idem dico de illo qui omittit per plures annos restituere alienum: nam ille licet interrumpat sæpius voluntatem non restituendi, semel tamen peccat.

Dico secundò, quoties vnica numero actio mala terminatur ad plures personas, & ad plura obiecta, vnicum aliquando est numero peccatum, aliquando sunt plura peccata. Tunc est vnicum numero peccatum quando actio vna respicit plura obiecta collectiue tantum & per modum vnus: tunc sunt plura quando actio licet vnica respicit tamen plura obiecta distributiue, vt plura sunt.

Prima pars regulæ huius receptissimæ multis exemplis potest probari, ex quibus manifestè patet, quod vnicum duntaxat est peccatum, quamuis eiusdem actionis obiectum sit multiplex: si enim aliquis vnico actu de religiosa detrahat familiam, vnum committit peccatum, non autem tot peccata, quot in ea familia sunt religiosi, quia ille actus tendit in totam illam familiam per modum vnus, & in plures collectiue. Cum quis vnico actu blasphemat de duodecim Apostolis: cum simul plures ab Ecclesia extrahit reos: cum simul cum pluribus conuersatur excommunicatis: cum eodem expilat ararium ex multorum depositis conflatum: Idem dico de illo qui distinctè non cogitans quadraginta ieiunia distincta, diceret se nolle obseruare ieiunium quadragesimæ, ille vnicum faceret peccatum, quia collectiue tantum, & per modum vnus, tenderet in quadraginta ieiunia, tendere igitur in plura per modum vnus est tendere in illa plura prout illa sunt connexa inter se ac faciunt vnum, vt cum integræ maledicis familiæ religiosorum.

Secunda pars regulæ pluribus etiam exemplis probari potest, in quibus constat vnica actionem terminatam ad plura obiecta, vt plura sunt, id est prout inter se non habent connexionem, esse plura peccata: v.g. vnico ictu quatuor occidis homines, committis haud dubiè quatuor peccata. Facis aliquid turpe coram hominibus decem, quibus ruinam præbes occasionem, committis peccata decem. Idem dico de illo qui templum incenderet plenum hominibus quorum ignoraret numerum, ille siquidem tot committeret homicidia, quot ibi essent homines, etiam si nesciret quot committeret peccata, sed tantum sciret se plura committere, quod idem in eo valet qui pluribus esset scandalo, quorum ignoraret numerum, quia illi actus non respiciunt plura, prout faciunt quoddam vnum, sed in illa tendit prout nullam inter se dicunt habitudinem.

Dico

Conclusio
bipartita.

Dico tertio, in peccatis tūm internis, tūm externis, quando est actio numero multiplex, aliquando non est nisi vnicum peccatum: aliquando sunt plura peccata: numero tunc actiones numero plures non sunt peccatum nisi vnum, quando illae actiones non sunt nisi physice plures, quando illae sunt plures etiam moraliter, tunc sunt plura numero peccata.

Prima pars
probat.

Prima pars de pluralitate actionum non morali, sed physica tantum communis est inter omnes Theologos, sed diffidium duntaxat est vtrum interruptio actionum non sit nisi physica, quoties illa sit per naturalem duntaxat obliuionem, & inconsiderantiam; tunc autem moralis sit quoties interruptio illa sit per contrariam voluntatem, sic enim asserit Canus in relect. de poenitentia parte 5. sed merito probant Suarez, Vasques, & alij communiter, quia tunc actiones non sunt interruptae moraliter, sed physice tantum quando illae omnes vnicum habent terminum ad quem subordinentur, vt cum vis hostem occidere, paras enssem, accingis te ad iter, quae omnia subordinata sunt & eundem habent terminum, tunc autem actiones sunt moraliter interruptae, quando singula suum habent terminum, in quo consumuntur ita vt vna nullo modo alteri subordinetur, siue illa interruptio fiat per formalem retractationem, siue per naturalem obliuionem.

Quod igitur interruptio actionum si moralis non fuerit sed physica duntaxat non sufficiat ad plura numero peccata probatur, quia illud non est peccatum nisi vnum numero, quod moraliter secundum iudicium prudentium non est actio nisi vnica: sed quamvis actiones interruptae sint physice, moraliter tamen aestimantur esse vnus actus: v. gr. si recitationem officij aliquantulum interrompas, dicendo alteri pauca verba, vnica est officij recitatio: si comestionem prandij breui aliquo sermone interrompas, semel tamen prandes: si quinque aliquem eodem incitatus iracundiae motu furem appelles, semel peccas: si quatuor alapas simul impingas: si eandem domum multis asportationibus sibi continuè succedentibus expiles: si ad idem homicidium per multas actiones te accingas. Haec (inquam) omnia vnum sunt peccatum.

Secunda
pars
probat.

Secunda pars de multarum actionum interruptione morali, sine controuersia est, sed difficultas est, quando nam interruptio censeatur esse sufficiens vt dicatur moralis: id est quando secundum aestimationem prudentum censeatur esse interruptio & multiplex actio, tunc autem illa contingit quando actio quaelibet vnum habet terminum in quo consummetur sine subordinatione ad aliam actionem, quod aestimari debet partim ex mora temporis, partim ex modo, partim ex actionibus interpositis: v. g. cogitas hodie de hoste occidendo, & cras iterum eandem resumis cogitationem, non est dubium quin illa sit interruptio moralis: si verò cogites de re aliqua tutpi continuè per horam, sed ita vt breuissimae contingant interruptiones, non est peccatum nisi vnum, quod si longior esset interruptio, v. gr. si vno quadrante distraharis, & iterum redeas: si retractes tuam voluntatem, & illam postea resumis, moralis est interruptio & peccatum multiplex. Ille qui immediatè ante & post eandem fornicationem, plura commisit illicita, vnicum censetur commississe peccatum, quod idem dico de voluntate non restituendi, si enim illa interrumpatur moraliter multiplex peccatum est, & sic de ceteris.

Ex quibus tota ratio dubitandi soluta manet.

Tom. I.

S. III.

Quanam sint generales diuisiones Peccati.

Prima est diuisio peccatorum in spiritualia & carnalia: dicuntur carnalia illa quorum obiectum est aliqua corporea delectatio, spiritualia quorum obiectum est aliquid distinctum à delectatione corporea, quo intuens dixit Apostolus 2. ad Corinth. 7. *Has habentes promissiones Charissimi mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus.* Est autem diuisio hæc adæquata, & essentialis, ex septem capitalibus peccatis luxuria, & gula peccata sunt carnalia, reliqua sunt peccata spiritualia.

Triplex
peccatorū
diuisio.

Secunda diuisio est peccatorum in Deum, in Proximum, in se ipsum: peccata in Deum sunt ea quorum obiectum est aliquod Dei malum, vt blasphemia, sacrilegium, &c. Peccata in Proximum ea quorum obiectum est aliquod malum Proximi vt furtum, homicidium, inuidia, &c.

Tertia diuisio in peccata cordis, oris, operis, quæ consummantur nimirum in corde, ore, actione.

Quarta in peccata commissionis & omissionis.

Quinta in peccatum mortale ac veniale: quæ duæ vltimæ diuisiones multa continent difficultia: In reliquis omnia manifesta sunt.

QVÆSTIO II.

Quidditas peccati commissionis & omissionis.

Peccatum commissionis appellatur illud, quo violatur Præceptum negatiuum, id est Præceptum aliquid prohibens: homicidio v. g. violatur Præceptum prohibens actum, quo vita homini admittitur: peccatum omissionis quo violatur Præceptum affirmatiuum, seu aliquid imperans. Vtriusque peccati obscurissima natura est, quæritur enim primò, quænam sit propria ratio constitutiva peccati commissionis, vtrum videlicet malitia eius formalis sit aliquid positium formaliter, an verò aliqua solùm priuatio. Secundò propria ratio peccati omissionis & actuum qui cum omissione coniuncti sunt.

SECTIO I.

Quanam sit ratio propria constitutiva peccati commissionis.

S. Thom. q. 71. art. 6. q. 72. art. 1.

Certum est primò, nullum vnquam esse posse peccatum commissionis, in quo non reperiatur semper actus aliquis positius qui sit saltem materiale peccati.

Materiale
peccati cō-
missionis.

Ratio est, quia peccatum commissionis vt sic, illud est quo violatur Præceptum negatiuum, vt dixi, sed præceptum prohibens actum positium non violatur sine actu positio, ergo in peccato commissionis semper necessariò includitur actus positius. Neque dicas cum aliquis tenetur impedire homicidium quod non impedit reus est homicidij quod ei verè tunc imputatur, sed ille tunc purè negatiuè se habet, neque vllum elicit actum positium, ergo tunc peccatum commissionis est sine omni actu. Resp. illum qui non impedit peccatum homicidij quod impedire tenebatur committere peccatum omissionis non commissionis, non enim est reus homicidij quia si illud patrauerit, sed est reus homicidij, quia omisit illud impedire: repugnat enim Præcepto affirmatiuo, quod illi iubet vt impediat homicidium.

Certum est secundò, malitiam formalem peccati commissionis non posse consistere in illo actu positiuo

Malitia
formalis
peccati cō-
missionis.

D d d 2

tuo